

Rede van Stephan Louwe Louwes (16 Juli 1952)

Source: Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, Amsterdam. NVV - J.G. van Wouwe 1945-1973. Stukken betreffende Europese en internationale organisaties. Stukken betr. de Nationale Commissie van advies voor de Europese Landbouwintegratie. 1952-1955, 105.

Copyright: Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis / International Institute of Social History

URL: http://www.cvce.eu/obj/rede_van_stephan_louwe_louwes_16_juli_1952-nl-2eaf7b2c-7aa8-47de-a042-9190fd789e49.html

Publication date: 22/10/2012

Rede van Stephan Louwe Louwes (16 Juli 1952)

Excellentie,

Het is mij een behoefte U mijn dank uit te spreken voor het in mij gestelde vertrouwen. Het voorzitterschap te mogen bekleden van de door U zojuist geïnstalleerde Commissie legt op mij een grote verantwoordelijkheid. Eén verantwoordelijkheid echter, die Gij allen, leden dezer Commissie, met mij draagt. Er wordt hier meer van ons gevraagd dan alleen een rationele instelling t.o.v. de te overwinnen moeilijkheden. Wanneer niet de op economisch lands- en groepsbelang gebaseerde visie t.a.v. de agrarische integratie gepaard gaat met het politieke begrip voor de Europese situatie lopen wij gevaar te komen tot irrealistische speculaties en vermoedelijk tot een steriele negativiteit.

De landbouwintegratie is een aangelegenheid met vele, zeer vele facetten. Of zij nu benaderd wordt van de zijde der consumptie, van die der productie of van die van de handel, wij moeten ons voor ogen houden, dat het uiteindelijke doel een gemeenschappelijk belang is: de verhoging van ons aller welvaart. En als ik hier van "ons aller" spreek, dan heb ik daarbij niet slechts Nederland, maar geheel West-Europa op het oog. Het behoeft thans na alles wat erover geschreven en gezegd is, wel nauwelijks nadere toelichting meer, dat een land niet welvarend kan zijn als zijn buurstaten met armoede kampen. En als dit voor één land geldt, dan is dat wel voor Nederland, vanouds zo geheel ingesteld op zijn verbindingen met het buitenland en zo afhankelijk van zijn internationale handel.

De Commissie zal zich bij haar taak - het geven van advies - steeds dit gemeenschappelijk belang voor ogen moeten houden. Zij zal zich voorts moeten baseren op het inzicht dat hier en daar onvermijdelijk een direct offer zal moeten worden gebracht ter verkrijging van grotere winst in de toekomst. Slechts een grote mate van objectiviteit zal in een dergelijk geval de Commissie kunnen brengen tot een bezonken oordeel.

Naast het bezien van de repercussies welke de integratie op de Nederlandse landbouw in al zijn geledingen zal hebben en naast het signaleren van de in deze door Nederland te brengen offers zal de Commissie suggesties kunnen doen, welke erop gericht zijn de door de wijzigingen opgeroepen spanningen te verminderen.

Uwe Excellentie hoeft opgemerkt, dat de nieuwe Regering zich zal moeten uitspreken over het beleid, dat zij zich voorstelt te voeren t.a.v. de Europese integratie. Op grond van de ontwikkeling der laatste jaren kan hier m.i. slechts van een nuancering van het tot nu toe gevoerde beleid sprake zijn. Immers het is duidelijk, dat zowel t.a.v. de politieke als t.a.v. de economische eenwording van Europa krachten werkzaam zijn, die niet door één land worden bepaald. Het komt mij voor, dat de politieke federalisatie gedoemd is tot mislukking, tenzij zij hand in hand gaat met de economische. Voor deze laatste is de agrarische integratie van het allergrootste belang, juist omdat zij niet slechts de agrarische, maar ook de sociale, monetaire en industriële sectoren van het economische leven raakt.

Daarom wordt moed, fantasie en vasthoudendheid van allen gevraagd, die mede bouwen aan een onderdeel van het grote Europese huis der integratie. Men bedenke daarbij wel, dat de constructie van een Europese gemeenschap, zoals nu b.v. voor kolen en staal in het leven is geroepen, de vroeger zelfstandige eenheden niet onmiddellijk tot een organisch geheel verenigen kan. Ook wanneer de gemeenschap in het leven is geroepen, blijft er tijd nodig om de onderdelen op elkaar af te stemmen. Het is dan ook, dunkt mij, zeer terecht dat bij de landbouwgemeenschap wordt gedacht aan een ruime overgangstijd. Toch moet deze tijdsfactor ons niet op een dwaalspoor brengen. Wij leven niet in een onbedreigd gebied, en ik geloof, dat wij met voortvarendheid zullen moeten werken om te voorkomen, dat wij innerlijk verdeeld en zwak, onder de voet worden gelopen. De functionele en de politieke integratie moet men in Europa niet zien als een nieuwe richting in het economisch of politiek denken. Wij hebben hier te maken met een doorbreking van de muren, die een tijdelijk misschien overtrokken hypertrophie van het nationalisme had gebouwd. Wij allen, Nederlanders, Engelsen, Fransen en andere Europeanen, zitten met duizend wortels gehecht aan de oeroude grond van onze tradities, onze nationale points d'honneur, onze economische of sociale instellingen. En het is ook niet mogelijk noch nodig ons van dit alles los te scheuren, doch wij, en vooral ook de volgende generaties, zullen moeten leren de betrekkelijkheid ervan in te zien en veel ervan ondergeschikt te maken

aan de grotere Europese belangen. Wij hebben vanmiddag een Minister in ons midden, wiens naam onverbreekelijk verbonden is aan een van de plannen op het gebied van de landbouw-integratie, die aan Europa zijn voorgelegd. Dank zij dit initiatief, dat evenzeer getuigt van internationale visie, als van een weloverwogen inzicht in de economische belangen van ons land, is Nederland voorgegaan in het internationaal overleg, dat gericht is op de unificatie der Europese landbouwmarkten.

Van Nederland zal dan ook verwacht worden, dat het bij het inter-Europese overleg, dat dit najaar te Parijs zal plaatsvinden een belangrijke rol speelt en het is vooral met het oog op de onderhandelingen, die deze conferentie van Ministers zullen volgen, dat de Nationale Commissie van Advies voor de Europese landbouwintegratie in het leven werd geroepen. Uwe Excellentie heeft daarbij de procedure willen volgen, die ook bij de onderhandelingen voor het Schumanplan is toegepast. Dat de Commissie reeds thans wordt geïnstalleerd biedt het voordeel, dat de leden zich tijdig zullen kunnen oriënteren t.a.v. de te behandelen vraagstukken.

Als uitgangspunt kan thans over een aantal plannen beschikt worden, waarvan ik U, behalve het Plan-Mansholt, noem het Plan-Pflimlin, afkomstig van de Franse regering en het rapport Charpentier (met het minderheidsrapport Eccles) van de Raad van Europa. Daarnaast kan gewezen worden op de arbeid van de O.E.E.C., van de F.A.O.

Ik acht het van belang om in het bijzonder in het kort de arbeid te memoreren van de particuliere organisaties, die zich op internationaal gebied met het vraagstuk der landbouwintegratie hebben bezig gehouden en hun opvattingen ter kennis van de Regeringen hebben gebracht. Ik zal daarbij niet ingaan op standpunten zelve dezer organisaties.

De Interparlementaire Unie vormt een trefpunt voor leden van verschillende Europese parlementen en zij nam op een in 1951 te Istanbul gehouden conferentie een resolutie aan, waarin aan de leden werd verzocht om contact in de ruimste zin des woords op te nemen met verschillende U.N.O.-organisaties (de F.A.O., de U.N.E.S.C.O. en de World Health Organisation), teneinde te geraken tot een betere voedselverdeling op de wereld. Gewezen werd nog op de noodzaak om de markten van agrarische producten op wereldbasis te organiseren.

De International Fédération of Agricultural Producers heeft een aparte commissie, welke zich met de Europese landbouwproblemen bezighoudt en die in een resolutie, aangenomen in December 1951, aandrang op het houden van een conferentie over Europese samenwerking op landbouwgebied.

Na de voorbereidende conferentie van Ministers te Parijs bepaalde de juristgenoemde I.F.A.P.-commissie tijdens een bijeenkomst in Mei van dit jaar, nauwkeurig haar standpunt t.a.v. de integratie-vraagstukken en legde dit neer in een document, dat zal worden voorgelegd aan de Voorzitter van de Ministersconferentie, die dit najaar te Parijs zal worden gehouden. In één van de daarin vervatte 7 punten spreekt de Commissie als haar overtuiging uit, dat lonende prijzen in de landbouw moeten bewerken wat volledige werkgelegenheid en minimumlonen bereiken voor de stedelijke bevolking. De Regeringen moeten er voor zorgen, dat een toenemende doelmatigheid in de bedrijven de productiekosten verlaagt, waardoor het netto bedrijfsinkomen stijgt, doch bij de bestaande verschillen in de technische ontwikkeling der verschillende landen mogen geen maatregelen worden genomen, die nadelig zijn voor doelmatig werkende producenten. De kostprijverschillen moeten zoveel mogelijk beperkt en grillige prijschommelingen verhinderd worden.

Het streven moet niet gericht zijn op een autarkisch, doch wel op een economisch zelfstandig Europa. Concurrentie wordt als een noodzakelijke factor in dit streven gezien, terwijl de markten geregeld dienen te worden door organen, die zo weinig mogelijk in de bestaande nationale systemen ingrijpen. Vertegenwoordiging der producentenorganisaties in deze organen dient mogelijk te zijn. Dit zijn enkele gedachten uit het document van de I.F.A.P., een organisatie, wier op de integratie gerichte arbeid evenals die van andere particuliere organisaties een belangrijke bijdrage kan vormen tot het welslagen der toekomstige inter-Europese betrekkingen.

De Confédération Européenne de l'Agriculture, gewoonlijk aangeduid als C.E.A., nam op haar derde

congres, dat van 23 - 30 September 1951 te Venetië werd gehouden, ondermeer een resolutie aan, gebaseerd op een resolutie van de Raad van Europa over Europese samenwerking en op de aanbeveling van de O.E.E.C. tot productieverhoging.

De C.E.A. is van mening, dat productieverhoging slechts kan worden bereikt, wanneer een lonende en blijvende afzet voor de landbouwproducten wordt geschapen. Voorts acht zij het gewenst een productsgewijze oplossing na te streven, terwijl zij meent, dat de productiekosten, evenals andere sociale en economische factoren, inter-Europees aan elkaar dienen te worden aangepast. Ook werd op dit Congres gewezen op de noodzakelijkheid van een overgangperiode bij de integratieontwikkeling, gedurende welke de nog niet aangepaste bedrijven een zekere mate van bescherming behoeven.

Dan noem ik nog de Internationale Kamer van Koophandel. Deze organisatie maakte tot onderwerp van haar besprekingen op 25 April 1952 een ontwerp-rapport van de Fransman, J.Vilgrain, dat tot titel droeg : "Les conditions de réalisation du Pool Vert".

In de resolutie, die de Internationale Kamer van Koophandel aannam, werd de algemene opinie weergegeven van hen, die ter vergadering aanwezig waren. Hierin wordt o.m. gesteld, dat de structuur van de landbouweconomie een andere opzet van de integratie vereist dan gevolgd werd bij de Kolen- en Staalgemeenschap, omdat de unificatie der landbouwmarkten een aangelegenheid is, die miljoenen producenten, verwerkers, handelaars en consumenten aangaat en die aldus diep ingrijpt in het economische en sociale leven der betrokken volkeren. Behalve dat de eenwording geleidelijk zal dienen te geschieden en dat aan iedere Regering zekere bevoegdheden voorbehouden zullen moeten blijven, moet bij de integratie voorop staan de inter-convertibiliteit van de valuta's, terwijl de onderscheidene opvattingen aangaande de agrarische, sociale en handelspolitiek, over de handhaving van de ondernemersvrijheid en de concurrentievrijheid of over het vergemakkelijken van het handels- en geldverkeer op elkaar afgestemd dienen te worden.

Bij de voorbereiding van de gemeenschappelijke markten dienen de producenten, evenals de handel en de industrie, van het begin af aan betrokken te worden, terwijl bij de verwezenlijking ervan rekening moet worden gehouden met de gevestigde handelsrelaties tussen Europese en niet-Europese landen.

Met het probleem van de landbouwintegratie heeft zich ook bezig gehouden de Fédération Internationale des Industries et du Commerce en Gros des Vins, Spiritueux, Eaux-de-Vie et Liqueurs, voor wie het vraagstuk speciaal van belang is met het oog op de wijn, een van de producten, waarvoor ook het oorspronkelijke plan der Franse regering één Europese markt geschapen wil zien.

De International Landworkers' Federation nam op haar 12e congres te Salzburg (28 - 29 Mei 1952) een resolutie aan, die ondermeer bedoeld was om pressie uit te oefenen op de a.s. Ministersconferentie te Parijs. Betreurd wordt, dat de belangen van de consumenten en van de landarbeiders op de Voorbereidende Conferentie te Parijs niet voldoende vertegenwoordigd waren. De International Landworkers' Federation dringt erop aan, dat haar organisatie en die van de International Federation of Free Trade Unions zullen worden uitgenodigd tot de najaarsconferentie, terwijl zij de Tussentijdse Werkgroep met klem verzoekt om in haar studie de lonen en arbeidsvoorwaarden in de landbouw te betrekken, alsook de sociale toestand der landarbeiders in het algemeen ten opzichte van andere bevolkingsgroepen in de betrokken landen.

Op initiatief van de Conseil National du Patronat Français hebben op 8 en 10 Maart 1952 te Parijs besprekingen plaats gevonden tussen vertegenwoordigers van een aantal verenigingen, organisatorisch werkzaam op het gebied van de verwerking van en handel in landbouw- en voedselvoorzieningsproducten en afkomstig uit Frankrijk, België, Nederland, Luxemburg, Duitsland, Denemarken, Spanje, Italië en Zweden. Tevens was een aantal internationale productenorganisaties aanwezig. Voor Nederland namen aan deze besprekingen deel vertegenwoordigers van het Algemeen Orgaan voor de handel en met de handel verwante bedrijven op het gebied van Landbouw, Visserij van Voedselvoorziening en het Verbond van Nederlandse Werkgevers.

Ook deze besprekingen, gewijd aan de Europese landbouwintegratie resulteerden in een resolutie, terwijl

van Franse zijde later nog een uitgewerkt integratieplan gelanceerd werd.

De resolutie en het Franse plan werden door de Nederlandse organisaties nog nader in studie genomen. In de resolutie werd o.m. iedere analogie van de omstandigheden bij de productie, verwerking en handel in kolen en staal met die in de agrarische economie ontkend. Bepleit werd een geleidelijke voortgang en het behoud van zekere bevoegdheden voor iedere Regering. De resolutie vertoont zeer grote gelijkens met die van de Internationale Kamer van Koophandel.

Het Algemeen Orgaan heeft zijn belangstelling voor de integratievraagstukken ook nog getoond door de instelling van een eigen integratie-commissie.

Van de vele initiatieven, welke ook in Nederland genomen zijn, wil ik ten slotte nog wijzen op de bemoeiingen, welke de Stichting voor de Landbouw met de integratie heeft gehad en nog geregeld heeft. Met name de besprekingen met het Deutscher Bauernverband zijn i.v.m. de houding van de West-Duitse Bondsregering van grote waarde geweest.

Hiermede heb ik U een korte schets gegeven van enkele belangrijke initiatieven in de richting van een Europese landbouwintegratie en zonder zelfs gestreefd te hebben naar volledigheid, zult U toch niet aan de indruk ontkomen zijn, dat het onderwerp, dat hier aan de orde is gesteld en waarmede de Nationale Commissie van Advies voor de Europese landbouwintegratie zich in de naaste toekomst gaat bezighouden, leeft in de gemoederen van zeer velen en dat het hier niet gaat om gedachten, die uitsluitend op ambtelijke bureaux worden uitgewerkt.

Ik zou haast zeggen, gelukkig niet, en ik acht het dan ook een zeer gelukkige omstandigheid, dat onze Commissie een zeer brede schakering te zien geeft van alle groeperingen, die deze materie aangaat. Het bedrijfsleven zal zijn stem in verschillende klankverhoudingen doen horen, zowel door het instrument van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties, als via de vrije organisaties. Doch ook de belangen van de consument zullen bij het uit te brengen advies niet vergeten worden en in de Commissie, naar ik aanneem, met klem bepleit worden.

Ik moge ten slotte het vertrouwen en de hoop uitspreken, dat de door Uwe Excellentie aan ons gegeven opdracht tot Uwe algehele bevrediging zal worden uitgevoerd.

Ik doe hiertoe een beroep op de medewerking van allen, die in deze Commissie zitting hebben genomen. Ik zou ten slotte Mr. van der Lee willen verzoeken een korte uiteenzetting te geven van de werkzaamheden, die thans worden verricht door de Interim Working Party, welke in Maart j.l. door de Conferentie van Ministers werd ingesteld.